

PAPER DETAILS

TITLE: İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖZ YETERLİK İNANÇLARI İLE YARATICILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİSKİNİN İNCELENMESİ

AUTHORS: Emine Akbas, Songül Tümkiye

PAGES: 65-99

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3104359>

	ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ ISSN: 1308-9196 / e-ISSN:1308-7363 Yıl: 17 Sayı: 47 Ağustos 2024 Yayın Geliş Tarihi: 26.04.2023 Yayına Kabul Tarihi: 15.08.2024 DOI Numarası: https://doi.org/10.14520/adyusbd.1287923 Makale Türü: Araştırma Makalesi/Research Article Atıf/Citation: Akbaş, E. ve Tümkaya, S. (2024). İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Öz Yeterlik İnançları İle Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. <i>Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi</i>, (47), 65-99.
---	---

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖZ YETERLİK İNANÇLARI İLE YARATICILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ*

Emine AKBAŞ**

Songül TÜMKAYA***

Öz

Bu araştırma; ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin öz yeterlik inançları ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi ve öğrencilerin öz yeterlik inançlarının ve yaratıcılık düzeylerinin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini 2020-2021 eğitim öğretim yılında Adana ili merkez ilçelerdeki ilkokullarda öğrenim gören 4.sınıf öğrencilerinden tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Araştırma verileri “Çocuklar İçin Öz Yeterlik Ölçeği”, “Ne Kadar Yaratıcısınız?” ölçekleri ve kişisel bilgi formları ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin öz yeterlik inançlarının cinsiyet, anne – baba eğitim düzeyi, anne-baba mesleğine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin toplam yaratıcılık düzeylerinin ortalamanın altında olduğu ve sadece anne mesleği değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin toplam öz yeterlik puanları ile toplam yaratıcılık

*Bu çalışma için Çukurova Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Alanında Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 15.10.2020 tarih ve 95704281-604.02.02 karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır. Çalışma ikinci yazarın danışmanlığında yürütülen birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Öğretmen, MEB, emos90_kahraman@hotmail.com, Adana/Türkiye

*** Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı, stumkaya@cu.edu.tr, Adana /Türkiye

puanları arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öz yeterlik, yaratıcılık, ilkokul.

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-EFFICACY BELIEFS AND CREATIVITY LEVELS OF PRIMARY SCHOOL 4TH GRADE STUDENTS

Abstract

This research was conducted to determine the relationship between primary school 4th grade students' self-efficacy beliefs and creativity levels and to determine whether students' self-efficacy beliefs and creativity levels differ according to demographic variables. The research is a descriptive study in relational screening model. The sample of the study was selected by stratified sampling method from the 4th grade students studying in primary schools in the central districts of Adana in the 2020-2021 academic year. Research data "Self-Efficacy Scale for Children", "How Creative Are You?" scales and personal information forms were collected. According to the findings obtained in the research; It has been determined that students' self-efficacy beliefs differ significantly according to gender, parental education level, parental profession, number of siblings, socio-economic level of the family. It was concluded that the total creativity levels of the students were below the average and the creativity levels of the students differed only according to the mother profession variable. In addition, it was determined that there was a low, positive and significant relationship between the students' total self-efficacy scores and their total creativity scores.

Keywords: Self-efficacy, creativity, primary school.

1. GİRİŞ

1.1. Yaratıcılık

Bilginin sürekli olarak geliştiği ve değiştiği bilgi çağında bireylerin sahip olması gereken beceri ve yeterlilikler 21. yüzyıl becerileri olarak nitelendirilmektedir. Alan yazında bu becerilerin farklı sınıflandırılmaları yapılmakla birlikte yaratıcılık

ve problem çözme becerilerine vurgu yapılmaktadır (Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar, 2016). Yaratıcılık; bireyin değişen ve gelişen dünyaya ayak uydurabilmesinde, problemlere çözümler üretebilmesinde ve yeni ürünler orta koyabilmesinde önemli bir beceridir. İçinde bulunduğumuz çağda toplumların değişime ayak uydurması ve değişimi yakalaması için yaratıcı bireylere ihtiyacı vardır. Ülkemizin teknoloji, bilim vb. birçok alanda söz sahibi olup, önemli bir yer edinebilmesi için bireylerin yaratıcılıklarının ortaya çıkarılıp geliştirilmesi yönünde eğitim öğretim ortamlarının düzenlenmesi gerekmektedir. Araştırmacılar tarafından her bireyin az ya da çok yaratıcılık yeteneğine sahip olduğu belirtilmektedir (Kırıçoğlu,2002). Ülkemizde 2005-2006 eğitim öğretimden yılından itibaren uygulanan eğitim programında bilişsel ve yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenmeler yapılmıştır (Karip, 2005). Eğitim programının bilişsel ve yapılandırmacı yaklaşıma göre yeniden düzenlenmesine rağmen eğitim öğretim ortamları öğrencilerin yaratıcılıklarını ortaya çıkarıp, sahip oldukları yaratıcılıkları destekleyecek nitelikte değildir. Yaratıcılık her bireyde farklı seviyede ve farklı alanlarda ortaya çıkmakta ve öğrencilere uygun şartlar ve imkânlar sağlanmadığında körelebilen bir beceridir. Öğrencilerin yaratıcılık düzeylerinin tespit edilmesi, yaratıcılığın okullardaki durumunun belirlenmesi yönünden çok önemlidir.

Bireyin doğuştan sahip olduğu yaratıcılığı; kalıtım, çevre, zekâ, yaş, cinsiyet, aile ve eğitim gibi faktörler etkilemektedir. Öğrencilerin yaratıcılığını etkileyen etmenlerin yanı sıra yaratıcılığı engelleyen faktörler de bulunmaktadır. Bu faktörlerin bilinmesi öğrencinin yaratıcılığını keşfedip geliştirmede önemli katkılar sağlayacaktır. Yaratıcılığı engelleyen faktörler; duygusal, algısal, kültürel ve öğrenilmiş engeller olmak üzere dört başlık altında sıralanabilir (Sungur, 1997). Hata yapmaktan korkmak, kendine güvensizlik, başaramama korkusu ve motivasyonun düşük olması yaratıcılığı engelleyen duygusal faktörlerdir. Problemi tanımlamada güçlük, gözlem yapmada yetersizlik, sebep sonuç

ilişkisini görememe vb. öğeler yaratıcılığı engelleyen algısal engellerdir. Kültürel engeller ise; bireyin içinde yaşadığı toplumdan öğrendiği toplumsal alışkanlıklar, töreleridir. Bireyin olaylara hep aynı açıdan bakması, olasılıkları göz ardı ederek hep aynı şekilde düşünmesi, tabu ve fobileri yaratıcılığı engelleyen öğrenilmiş engellerdir (Yeşilyurt, 2020).

Yaratıcılık, genellikle çaba ve zaman alan zorlu bir faaliyet olduğundan engeller karşısında sabırlı olmak gerekir. Yaratıcılığı keşfedip geliştirebilmek için bireylerin öz yeterlik inançları da önemli bir etkidir; çünkü sabır ve ısrar edebilme gücü yaratıcılığın ortaya çıkmasında ve geliştirilmesinde önemli faktörlerdir (Aydın Güç ve Keskin, 2021). Öğrenci ne kadar yaratıcı olursa olsun problem karşısında sabırlı olmalı ve yeterliklerine inanmalıdır.

1.2. Öz Yeterlik

Bireyin problem karşısında başarılı olabilme inancı öz yeterlik kavramı ile açıklanmaktadır. Bandura (1977), öz yeterliği “bireyin bir işi yapabilmesinde kendisinin ne kadar yeterli olduğuna olan inancı” olarak tanımlamıştır. Öz yeterlik algısı, insanların düşünce şekillerini ve duygusal tepkilerini etkilemektedir. Öğrencilerin yaratıcılıklarını kullanarak ürünler ortaya koyabilmelerini sahip oldukları öz yeterlik inançları olumlu veya olumsuz olarak etkilemektedir. Bandura’ya (1997) göre başarılı olmak sadece bir iş için gerekli olan becerilere sahip olmayla ilgili değildir. Bunun yanı sıra sahip olunan becerilerin aktif bir şekilde ve güvenle kullanılması gerekmektedir (Akt. Berkant ve Ekici, 2007). Bu nedenle öz yeterlik inancı, bireylerin başarılarını önemli ölçüde etkileyebilmektedir. Bu durumda öğrencilerin düşük öz yeterlik algılarının onların yaratıcılığını da etkileyecek olması kaçınılmazdır. Öz yeterlik, bireyin sahip olduğu becerilerini göstermesinde ve motivasyonlarını yüksek tutmasında önemli bir role sahiptir. Ayrıca öz yeterlik, bireyin seçimlerini, çabasını, sabrını, düşüncelerini, duygusal tepkilerini ve başarısını etkiler. Bundan

dolayı öğrencilerin sahip oldukları öz yeterlikleri onların yaratıcılıklarını etkileyeceği gibi aynı zamanda derslerindeki başarılarını da olumlu veya olumsuz yönde etkileyecektir. Öğrenciler yetenekli olduğunu düşündüğü görevlerle meşgul olmayı isterler, yetenekli olmadıklarını düşündükleri görevlerden kaçınırlar. Öğrencinin zorlu bir görev karşısında ne kadar çaba sarf edip, sabır göstereceklerini öz yeterlik inançları belirler. Düşük öz yeterliğe sahip bireyler, karşılaştıkları problemin olduğundan daha zor olduğuna inanabilir, bundan dolayı stres yaşayabilir ve soruna çözüm bulabilmek için soruna daha dar bir bakış açısından yaklaşabilirler (Telef ve Karaca, 2011). Öğrencinin davranışlarında, seçimlerinde bu kadar önemli bir etkiye sahip olan öz yeterlik inançlarının belirlenmesi ve öğrencilerin öz yeterliğin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması öğrencinin hayattaki başarısını, motivasyonunu, sahip olduğu yetenekleri sergileyebilmesi açısından son derece önemlidir.

Öğrencilerin öz yeterliği onların yaratıcılığının ortaya çıkarmasında önemli bir yere sahiptir (Bakaç, 2015). Bundan dolayı öğrencilerin öz yeterlik algılarını ve yaratıcılıklarını incelemek eğitimcilerin ve araştırmacıların öz yeterlik ve yaratıcılığı geliştirmek için yapacakları çalışmaları destekleyecektir. Bu bağlamda yapılan çalışmada ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin öz yeterlik inancı ve yaratıcılıklarının belirlenmesinin eğitimciler ve diğer araştırmacılara katkı sağlaması beklenmektedir. Aynı zamanda çalışma, sosyo-demografik özelliklerin çocukların öz yeterlik inancına ve yaratıcılıklarına ne kadar etki ettiğini ortaya koyması açısından da önem taşımaktadır. Yaratıcı birey ve öz yeterliği yüksek bireylerin ortak özelliklere sahip olması nedeniyle yaratıcılığın ve öz yeterliğin birbirleriyle nasıl bir ilişki içinde olduğu önem kazanmıştır. Literatürde yaratıcılığın ve öz yeterliğin farklı değişkenlerle olan ilişkisini ve sadece belirli bir alana yönelik öz yeterlik inancını tespit etmek amacıyla birçok araştırma yapılmıştır. Ancak bugüne kadar genel öz yeterlik inancı ve yaratıcılık arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Buradan yola çıkarak yapılan bu

araştırmanın genel amacı ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin öz yeterlik inançları ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1.İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin öz yeterlik inançları nasıldır?
- 2.İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin öz yeterlik inançları sosyo-demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, anne-baba eğitim durumu, anne-baba mesleği) göre değişmekte midir?
- 3.İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcılık düzeyleri nasıldır?
- 4.İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcılık düzeyleri sosyo-demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, anne-baba eğitim durumu, anne-baba mesleği) göre değişmekte midir?
- 5.İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin öz yeterlik inançları ile yaratıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma ilkökul 4.sınıf öğrencilerinin algıladıkları öz yeterlik ve yaratıcılık düzeylerinin sosyo-demografik değişkenlerle ilişkisinin belirlenmesini amaçlayan ilişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. İlişkisel tarama modeli ise iki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirleme amacı taşıyan araştırma modelleridir (Karasar, 2017: 77-81).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim öğretim yılı içerisinde Adana ili merkez ilçelerdeki ilkokullarda öğrenime devam eden ve gönüllü olan 149' u kız, 140'ı erkek öğrenci olmak üzere toplam 289 ilkokul dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada yer alan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1' de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	Kategoriler	n	%
Cinsiyet	Kız	149	51.56
	Erkek	140	48.44
Anne Eğitim Durumu	Okur Yazar Değil	23	7.96
	İlkokul	117	40.48
	Ortaokul	46	15.92
	Lise	61	21.11
	Üniversite	42	14.53
Baba Eğitim Durumu	İlkokul	92	31.83
	Ortaokul	70	24.22
	Lise	71	24.57
	Üniversite	56	19.38
Anne Mesleği	Ev Kadını	229	79.24
	Kamu Sektörü	27	9.34
	Özel Sektör	33	11.42
Baba Mesleği	Çalışmıyor	19	6.57
	Kamu Sektörü	21	7.27
	Özel Sektör	68	23.53
	Esnaf	105	36.33
	İşçi	76	26.30

Tablo 1'de görüldüğü gibi çalışmaya katılan öğrencilerin 149'u kız, 140'ı erkektir. Çalışmaya katılan öğrencilerin annelerinin 23'ü okur-yazar değil, 117'si ilkokul

mezunu, 46'sı ortaokul mezunu, 61'i lise mezunu ve 42'si üniversite mezunudur. Çalışmaya katılan öğrencilerin babalarının 92'si ilkokul mezunu, 70'i ortaokul mezunu, 71'i lise mezunu ve 56'sı üniversite mezunudur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin 229'u ev kadını, 27'si kamu sektöründe, 33'ü özel sektörde çalışmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının 19'unun çalışmadığı, 21'nin kamu sektöründe, 68'nin özel sektörde çalıştığı, 105'nin esnaf olduğu, 76'sının ise işçi olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplanma Araçları

Veriler 'Kişisel Bilgi Formu', "Çocuklar İçin Öz Yeterlik Ölçeği" ve "Ne Kadar Yaratıcısınız?" ölçekleri kullanılarak toplanmıştır.

Çocuklar İçin Öz Yeterlik Ölçeği

Araştırmada öğrencilerin öz yeterlilik inançlarını ölçmek amacıyla Bandura tarafından geliştirilen ve Türkiye'ye Çetin (2009) tarafından uyarlanan "Çocuklar İçin Öz Yeterlik Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 5 dereceli Likert tipi olup 49 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte seçenekler, (1) Hiç Başarılı Olamam ve (5) Her Zaman Başarılı Olabilirim şeklindedir. Bu ölçekten alınabilecek en yüksek puan 245, en düşük puan 49'dur. Çocuklar İçin Öz yeterlik Ölçeği 9 alt faktörden oluşmaktadır. Ölçek toplam puan olarak da kullanılmaktadır. Bu çalışmada da veriler öz yeterlilik toplam puanı üzerinden değerlendirilmiştir.

Ne Kadar Yaratıcısınız? Ölçeği

Öğrencilerin yaratıcılık düzeylerini belirlemek için 1977'de Raudsepp tarafından geliştirilen ve Çoban (1999, tarafından Türkçeye uyarlanan "Ne Kadar Yaratıcısınız? (How creative are you?)" ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 5 dereceli Likert tipi olup 50 maddeden oluşmaktadır. Öğrencilerin yaratıcılık özelliklerini

belirlemek amacıyla her bir madde için A: Tamamen Katılıyorum, B: Katılıyorum C: Kararsızım, D: Katılmıyorum, E: Tamamen Katılmıyorum seçenekleri sunulmuştur. Her bir ifadeye göre söz konusu seçenekler -2, -1, 0, 1, 2 değerlerinden birini almaktadır. Ölçek puan aralığı; 100 ile 80 arası yaratıcılık düzeyleri yüksek, 79 ile 60 arası yaratıcılık düzeyleri ortalamanın üzerinde, 59 ile 40 arası yaratıcılık düzeyleri orta, 39 ile -20 arası yaratıcılık düzeyleri ortalamanın altında, -19 ile -100 arası yaratıcı olmadıkları şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı; 0.95 bulunmuştur (Çoban, 1999).

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda toplanan veriler, SPSS 24.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler, anne mesleği değişkeni hariç normal dağılım gösterdiği için analizlerde parametrik olan; t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Anne mesleği değişkeni için analiz Kruskal Wallis H testi ile yapılmıştır. Farkın kaynağını belirlemek için ise Tukey testinden yararlanılmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Bulgular alt amaçlar doğrultusunda sırasıyla sunulmuştur.

3.1. İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Algıladıkları Öz Yeterlik İnançlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin algıladıkları öz yeterlik inançlarına ilişkin sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerinin Öz Yeterlik Ölçeğinin Alt Boyutları ve Toplam Puanına İlişkin Standart Sapma ve Aritmetik Ortalama Sonuçları

Öz Yeterlik/Alt boyutlar	n	$\bar{x}$	Ss
Toplumsal Kaynakları Sıralamadaki Öz Yeterlik	289	3.60	.854
Akademik Başarıdaki Öz Yeterlik	289	3.90	.766
Öz Denetimli Öğrenmedeki Öz Yeterlik	289	3.80	.806
Boş Zaman Becerileri ve Eğitici Kol Faaliyetlerindeki Öz Yeterlik	289	3.74	.791
Öz Denetim Yeterliği	289	3.28	1.145
Diğer insanların Beklentilerini Karşılamadaki Öz Yeterlik	289	4.01	.834
Toplumsal Öz Yeterlik	289	3.91	.863
Öz Zorlama Yeterliği	289	3.78	.876
Ebeveyn ve Toplum Desteğini Sıralamadaki Öz Yeterlik	289	3.84	.870
Toplam Öz Yeterlik	289	3.78	.625

Tablo 2' de görüldüğü üzere öğrencilerin öz yeterlik ölçeğinin alt boyutlarına ilişkin puan ortalamaları ($\bar{x}$) en düşük 3.28 ile en yüksek 4.01 arasında değişmektedir. Öz yeterlik ölçeği toplam puan ortalaması ise ($\bar{x} = 3.78$) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar öğrencilerin algıladıkları öz yeterlik inançlarının “Çoğunlukla başarılı olabilirim” düzeyine yakın olduğunu göstermiştir. Öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre algıladıkları öz yeterlik inançlarına ilişkin sonuçlar Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyete Göre Öğrencilerinin Algıladıkları Öz Yeterlik Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	Ss	t	P
Kız	149	3.91	.58	3.607	.000
Erkek	140	3.65	.63		

Tablo 3' te de görüldüğü gibi ilkokul öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre algıladıkları öz yeterlik toplam puanları ($t(288) = 3.607$, $p < 0.05$) arasında kız öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Öğrencilerinin anne eğitim düzeyi değişkenine göre algıladıkları öz yeterlik inançlarına ilişkin sonuçlar Tablo 4'de görülmektedir.

Tablo 4. Anne Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Algıladıkları Öz Yeterlik Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Anne Eğitim Düzeyi	n	$\bar{x}$	Ss	F	P	Anlamlı Fark (Tukey)
1-Okur- yazar değil	23	3.36	.68			
2-İlkokulu	117	3.70	.60			5>1
3-Ortaokul	46	3.80	.59	5.714	.000	4>1
4-Lise	61	3.94	.55			3>1
5-Üniversite	42	4.00	.63			

Tablo 4 'te görüldüğü gibi, ilkokul öğrencilerinin algıladıkları öz yeterlik toplam puanları anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($F_{(4,284)} = 5.714$, $p < 0.05$). Yapılan Tukey testi sonuçlarına göre bu farkın eğitim düzeyi ortaokul, lise ve üniversite olan annelere sahip öğrenciler lehine olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin anne mesleği değişkenine göre algıladıkları öz yeterlik inançlarına ilişkin sonuçlar Tablo 5'de görülmektedir.

Tablo 5. Anne Mesleğine Göre Öğrencilerin Algıladıkları Öz Yeterlik Puanlarına İlişkin Kruskal-Wallis Test Sonuçları

Anne Meslek	n	Sıra Ort.	χ^2	Sd	P	Anlamlı Fark
1-Ev kadını	229	137.80				
2-Kamu sektörü	27	157.26	9.80	2	.007	3>1
3-Özel sektör	33	184.91				

Tablo 5' te görüldüğü gibi ilkokul öğrencilerinin anne mesleği değişkenine göre algıladıkları öz yeterlik toplam puanları arasında anlamlı bir fark vardır ($\chi^2(2)=9.80, p<.05$). Bu fark, annesi ev kadını olan öğrencilere karşın annesi özel sektörde çalışan öğrenciler lehinedir. Öğrencilerin baba eğitim düzeyi değişkenine göre algıladıkları öz yeterlik inançlarına ilişkin sonuçlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Baba Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Algıladıkları Öz Yeterlik Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Baba Eğitim Düzeyi	n	$\bar{x}$	Ss	F	P	Anlamlı Fark (Tukey)
1- İlkokulu	92	3.59	.66	4.488	.004	4>1 3>1
2- Ortaokul	70	3.83	.59			
3- Lise	71	3.88	.57			
4- Üniversite	56	3.91	.60			

Tablo 6' da görüldüğü gibi, ilkokul öğrencilerinin algıladıkları öz yeterlik toplam puanları baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($F_{(3,285)}=4.488, p<0.05$). Yapılan Tukey testi sonuçlarına göre bu farkın eğitim düzeyi lise ve üniversite olan babalara sahip öğrenciler lehine olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin baba mesleği değişkenine göre algıladıkları öz yeterlik inançlarına ilişkin sonuçlar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Baba Mesleğine Göre Öğrencilerin Algıladıkları Öz Yeterlik Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Baba Mesleği	n	$\bar{x}$	Ss	F	P	Anlamlı Fark (Tukey)
1- Çalışmıyor	19	3.24	.65	5.897	.000	3>1 2>1 4>1 5>1
2- Kamu Sektörü	21	3.91	.44			
3- Özel Sektör	68	3.96	.60			
4- Esnaf	105	3.80	.59			
5- İşçi	76	3.78	.63			

Tablo 7' de görüldüğü gibi, ilkokul öğrencilerinin algıladıkları öz yeterlik toplam puanları baba mesleği değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($F_{(4,284)}= 5.897, p<0.05$). Yapılan Tukey testi sonuçlarına göre babası kamu sektöründe çalışan ($\bar{x}=3.91$) ,özel sektörde çalışan ($\bar{x}=3.96$) , esnaf olan ($\bar{x}=3.80$) ve işçi olan ($\bar{x}=3.70$) öğrenciler ile babası çalışmayan ($\bar{x}=3.24$) öğrenciler arasında anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın kamu ve özel sektörde çalışan, esnaf ve işçi babalara sahip öğrenciler lehine olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerinin algıladıkları yaratıcılık düzeylerine ilişkin sonuçlar Tablo 8'de görülmektedir.

Tablo 8. Öğrencilerin Algıladıkları Yaratıcılık Düzeylerine İlişkin Dağılımları

Yaratıcılık Düzeyi	f	%	Toplam %	$\bar{x}$	Ss	Düzy
100-80						
(yaratıcılık düzeyi yüksek)	5	1.7	1.7			
79-60						
(yaratıcılık düzeyi ortalamamanın üstünde)	9	3.1	4.8			
59-40						
(yaratıcılık düzeyi orta)	49	17.0	21.8	23.75	23.67	Ortalamanın altında
39- 20						
(yaratıcılık düzeyi ortalamamanın altında)	216	74.7	96.5			
-19- 100						
(yaratıcı değil)	10	3.5	100.0			
Toplam	289	100.0				

Tablo 8 incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun (% 74.7) “ortalamanın altında” bir yaratıcılık düzeyinde yer aldıkları görülmektedir. Geriye kalan öğrencilerin % 17’sinin “orta” yaratıcılık düzeyinde, % 3.1’nin “ortalamanın

üstünde” bir yaratıcılık düzeyinde, %1.7’nin ise “yüksek” yaratıcılık düzeyinde bulunduğu anlaşılmaktadır. Yaratıcı olmayan öğrencilerin oranı ise % 3.5’tir. Öğrencilerin algıladıkları toplam yaratıcılık düzeylerine ilişkin aritmetik ortalama ($\bar{x}=23.75$), olarak bulunmuştur. Bu bulgu öğrencilerin, toplam yaratıcılık düzeylerinin “ortalamanın altında” olduğunu göstermiştir. Cinsiyet değişkenine göre öğrencilerinin algıladıkları yaratıcılık düzeylerine ilişkin sonuçlar Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Cinsiyete Göre Öğrencilerinin Algıladıkları Yaratıcılık Düzeylerine İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	Ss	t	P
Kız	149	25.20	23.18	1.072	.285
Erkek	140	22.21	24.18		

Tablo 9’ da görüldüğü gibi ilkökul öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre algıladıkları toplam yaratıcılık düzeyleri ($t_{(289)} = 1.072, p>05$) arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerinin anne eğitim düzeyi değişkenine göre algıladıkları yaratıcılık düzeylerine ilişkin sonuçlar Tablo 10’da görülmektedir.

Tablo 10. Anne Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerinin Algıladıkları Yaratıcılık Düzeylerine İlişkin ANOVA Sonuçları

Anne Eğitim Durumu	n	$\bar{x}$	Ss	F	P	Anlamlı Fark
1-Okur- yazar değil	23	25.73	25.38	2.074	.084	Anlamsız
2-İlkokulu	117	24.07	22.86			
3-Ortaokul	46	15.45	29.18			
4-Lise	61	24.91	20.85			
5-Üniversite	42	29.16	20.73			

Tablo 10' da görüldüğü gibi, ilkokul öğrencilerinin algıladıkları toplam yaratıcılık düzeyleri anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır ($F_{(4,284)} = 2.074$, $p > 0.05$). Öğrencilerin anne mesleği değişkenine göre algıladıkları yaratıcılık düzeylerine ilişkin sonuçlar Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11. Anne Mesleğine Göre Öğrencilerin Algıladıkları Yaratıcılık Düzeylerine İlişkin Kruskal-Wallis Test Sonuçları

Anne Meslek	n	Sıra Ort.	X ²	Sd	P	Anlamlı Fark
1-Ev kadını	229	142.09	7.13	2	.028	
2-Kamu sektörü	27	127.39				3>2
3-Özel sektör	33	179.61				3>1

Tablo 11' de görüldüğü gibi ilkokul öğrencilerinin anne mesleği değişkenine göre algıladıkları toplam yaratıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır ($X^2_{(2)} = 7.13$, $p < .05$). Yapılan Mann Whitney U-testi sonucunda, farkın annesi özel sektörde çalışan öğrenciler lehine olduğu belirlenmiştir. Ortalamalar, annesi özel sektörde çalışan öğrencilerin toplam yaratıcılık düzeylerinin annesi diğer meslek gruplarına sahip öğrencilerden daha yüksek olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin baba eğitim düzeyi değişkenine göre algıladıkları yaratıcılık düzeylerine ilişkin sonuçlar Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Baba Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Algıladıkları Yaratıcılık Düzeylerine İlişkin ANOVA Sonuçları

Baba Eğitim Durumu	n	$\bar{x}$	Ss	F	P	Anlamlı Fark
1-İlkokulu	92	19.39	24.57	1.841	.140	Anlamsız
2-Ortaokul	70	27.74	26.42			
3-Lise	71	25.45	20.72			
4-Üniversite	56	23.78	21.41			

Tablo 12’de görüldüğü gibi, ilkokul öğrencilerinin algıladıkları toplam yaratıcılık düzeyleri baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır ($F_{(3,285)} = 1.841$, $p > 0.05$). Öğrencilerin baba mesleği değişkenine göre algıladıkları yaratıcılık düzeylerine ilişkin sonuçlar Tablo 13’de gösterilmiştir.

Tablo 13. Baba Mesleğine Göre Öğrencilerin Algıladıkları Yaratıcılık Düzeylerine İlişkin ANOVA Sonuçları

Baba Mesleği	n	$\bar{x}$	Ss	F	P	Anlamlı Fark
1-Çalışmıyor	19	19.57	26.74	.740	.565	Anlamsız
2-Kamu Sektörü	21	20.71	22.26			
3-Özel Sektör	68	27.69	20.36			
4-Esnaf	105	23.12	25.15			
5-İşçi	76	22.98	24.05			

Tablo 13’ te görüldüğü gibi, ilkokul öğrencilerinin algıladıkları toplam yaratıcılık düzeyleri baba mesleği değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır ($F_{(4,284)} = .740$, $p > 0.05$). Öğrencilerin öz yeterlilik puanları ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiye yönelik sonuçlar Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14. Öğrencilerin Öz Yeterlilik Puanları ile Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki Korelasyon Sonucu

Ölçekler	Toplam Yaratıcılık	
	r	p
Toplam Öz yeterlik	.253	.01

Tablo 14’ ten anlaşılacağı gibi ilkokul öğrencilerinin toplam öz yeterlik puanları ile toplam yaratıcılık puanları arasında ($r = 0.253$, $p < .01$) düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna sonuca göre öğrencilerin düşük

düzeyde de olsa öz yeterlik düzeyleri arttıkça yaratıcılık düzeylerinin de arttığı söylenebilir.

3. TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmada ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin toplam öz yeterlik düzeylerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin öz yeterlik alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarına bakıldığında Diğer İnsanların Beklentilerini Karşılamadaki Öz Yeterlik ve Toplumsal Öz Yeterlik alt boyutlarında yüksek, Öz-Denetim Yeterliği ve Toplumsal Kaynakları Sıralamadaki Öz Yeterlik alt boyutlarında düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tuncer Şener (2021), benzer şekilde ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin öz yeterliklerini farklı değişkenler açısından incelediği çalışmasında öğrencilerin ölçekten aldıkları toplam puanlara göre öz yeterlik seviyelerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çetin de (2007) ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmada aynı şekilde öğrencilerin yüksek öz yeterlik algısına sahip olduklarını belirlemiştir. İlkokul öğrencilerinin farklı alanlardaki öz yeterliklerini belirlemek amacıyla yapılan diğer çalışmalarda da araştırma sonucuna paralel olarak öğrencilerin öz yeterliklerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Akar ve Özber, 2018; Bolat, 2019; Koç, 2021; Gülli, 2020; Özkan, 2019). Araştırmada ulaşılan bu sonuca göre öğrencilerin öz yeterliklerini aile ve okul ortamında olumlu yönde etkileyen faktörlerin olduğu ve öğrencilerin öz yeterliklerinin desteklendiği söylenebilir.

Araştırma sonucunda öğrencilerinin yaratıcılık düzeylerinin ortalamanın altında olduğu tespit edilmiştir. Tedik (2013) de yapmış olduğu çalışmasında ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yaratıcılık becerilerinin düşük düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Benzer olarak Akıllı (2012) da ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ve yaratıcılık düzeylerini incelediği çalışmasında öğrencilerin büyük çoğunluğunun yaratıcı olmadığını saptamıştır.

Bu sonuçlar araştırmada elde edilen bulguları desteklemektedir. Yaratıcılığı üç alt boyuta göre inceleyen Kocabey (2019), ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin akıcılık puan ortalamalarının en yüksek, özgünlük puan ortalamalarının ise en düşük olduğunu tespit etmiştir. Yıldız, Zırhoğlu, Yalçınkaya ve Güven (2011), araştırmalarında öğretmen adaylarının yaratıcılık düzeyi algılarının yükseğe yakın bir değer olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yaratıcılığın her bireyde doğuştan geldiği ve aile, çevre, eğitim gibi faktörlerden etkilendiği göz önüne alındığında sonuçlardan yola çıkarak ilkokul öğrencilerinin yaratıcılıklarının çok desteklenmediği, ev ve okul ortamında yaratıcılıklarını ortaya çıkarabilecek, geliştirebilecek imkânlardan uzak kaldığı söylenebilir.

Cinsiyet açısından öğrencilerin öz yeterliklerine baktığımızda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek öz yeterliğe sahip olduğu saptanmıştır. Araştırma sonucunu destekler nitelik çalışmalar bulunmakla birlikte (Akar ve Özber, 2018; Aktürk ve Aylaz, 2013; Bolat, 2019; Demir, 2011; Eyüboğlu, 2012; Koç ve Arslan, 2017; Yılmaz, Yiğit ve Kaşarcı, 2012) erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha yüksek öz yeterliğe sahip olduğu sonucuna ulaşılan çalışmalar da bulunmaktadır (Fırat Durdukoca, 2010; Netz ve Raviv, 2004). Alan yazında cinsiyet değişkeninin öğrencilerin öz yeterlik algılarını etkilemediği sonucuna ulaşılan çalışmalar da yer almaktadır (Akbaş ve Çelikkaleli, 2006; Akbulut, 2006; Canpolat ve Çetinkalp, 2011; Çetin, 2007; Oğuz, 2012; Turki ve Al-Qaisy, 2012). Araştırma sonuçlarının farklılık göstermesi öz yeterliliğin gelişmesinde cinsiyetten çok sahip olunan olanakların etkili olduğu söylenebilir.

Cinsiyet açısından öğrencilerinin yaratıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuca paralel olarak Kocabey (2019) de ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin cinsiyet değişkeni açısından yaratıcılık puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yaratıcılıkla ilgili alan yazın incelendiğinde farklı yaş gruplarıyla

yapılan çalışmalarda genel olarak cinsiyetin anlamlı bir değişken olmadığı anlaşılmaktadır (Baer ve Kaufman, 2008; Gönen, Çiçekler, Akyüz, Arslan ve Baydemir, 2011; Karasulu Kavuncuoğlu, 2019; Kuçlu, 2019; Sezgin, 2004; Sıdar, 2011; Ökten, 2005; Öncü, 2000).

Yapılan araştırmada ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin anne eğitim durumu arttıkça öğrencilerin genel öz yeterlik algılarının da yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Tuncer Şener (2021) de ilkokul öğrencileri ile yürüttüğü çalışmada anne eğitim düzeyi yüksek olanların, toplumsal kaynakları sıralamadaki öz yeterlik, akademik başarıdaki öz yeterlik, eğitici kol faaliyetleri ve boş zaman becerileri, öz zorlama yeterliği alt boyutlarından aldıkları puanlarının da daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Aynı şekilde Aktürk ve Aylaz (2013), da çalışmalarında ortaokul öğrencilerinin anne öğrenim düzeyi arttıkça öz yeterlik algılarının da arttığını saptamışlardır. Yıldırım (2018), 10-12 yaş ergenlerinin annelerinin eğitim seviyesi ile genel öz yeterlik düzeyi ile sosyal, akademik ve duygusal öz yeterlik arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulmuştur. Alan yazında öğrencilerin annelerinin eğitim durumları yükseldikçe farklı alanlardaki öz yeterliklerinin de yükseldiği sonucuna ulaşan çalışmalar da mevcuttur (Güllü, 2020; Koç ve Arslan, 2017; Vardarlı, 2005). Ancak bu araştırmanın sonucundan farklı olarak öğrencilerin öz yeterliklerinin anne eğitim durumundan etkilenmediğini gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Demir, 2011; Fırat Durdukoca, 2010).

Araştırma, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcılık düzeylerinin anne eğitim durumundan etkilenmediğini göstermiştir. Konu ile ilgili alan yazında araştırmanın bu sonucunu destekler nitelikte çalışmalar bulunmakla birlikte (Akıllı, 2012; Erbay ve Çağdaş, 2007; Karasulu Kavuncuoğlu, 2019; Sezgin, 2004; Yıldız ve diğerleri, 2011; Zeytun, 2010), farklı sonuca ulaşılan çalışmalar da bulunmaktadır (Gizir Ergen ve Köksal Akyol, 2012; Öztunç, 1999; Yıldırım, 2006).

Araştırmamızın sonucuna göre öğrencilerin anne eğitim durumlarının yaratıcılıkları üzerinde bir etkiye sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Toplumumuzda çocukların bakımında anneye daha fazla görevler düşmektedir. Bu nedenle annelerin çocuklarına karşı tutumları çok önemlidir. Annelerin eğitim durumunun yüksek olması çocuğa karşı tutumunun doğru olacağı anlamına gelmemektedir. Eğitim seviyesi yüksek anneler, çocuklarına karşı daha katı, disiplinli ve onların yerine karar verici konumda olabilirler. Annelerin eğitim seviyesinin düşük olması da yine aynı şekilde çocuklarına karşı sergileyecekleri tutumların yanlış olduğunu göstermez. Bu nedenle çocukların annelerinin eğitim durumlarının onların yaratıcılıkları üzerinde farklılığa yol açmadığı söylenebilir.

Araştırma sonucunda ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin annesi özel sektörde çalışanların, annesi ev kadını olanlara göre öz yeterliklerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ulaşılan sonucun aksine Çetin (2007), yeni ilköğretim programı uygulamalarının ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin öz yeterlik düzeyine etkisini incelediği araştırmasında annesi çalışmayan öğrencilerin akademik başarı, boş zaman becerileri ve eğitici rol faaliyetlerindeki alt faktörlerde öz yeterliklerinin annesi çalışan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Alan yazında anne mesleğinin öğrencilerin öz yeterlikleri üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılan çalışmalar da bulunmaktadır (Biçer, 2009).

Elde edilen sonuçlar, annesi özel sektörde çalışan öğrencilerin toplam yaratıcılık düzeylerinin, annesi diğer meslek gruplarına sahip öğrencilerden daha yüksek olduğunu göstermiştir. Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde, öğrencilerin yaratıcılıklarının annenin bir işte çalışıp çalışmadığı değişkenine veya anne mesleği değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür (Ayan, 2017; Çakmak, 2005; Dilek, 2013; Mangır ve Çağatay Aral, 1991; Yıldırım, 2006). Araştırma elde edilen sonuçtan farklı olarak Ay (2011), çalışmada annelerin

çalışma durumuna göre çocukların yaratıcılık puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir.

Araştırma sonuçları, özel sektörde çalışan annelerin çocuklarının, hem öz yeterlik hem de yaratıcılıklarının diğer meslek grubunda olan ve çalışmayan annelere göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Öz yeterliği etkileyen kaynaklara bakıldığında doğrudan yaşantılar ve dolaylı yaşantıların öz yeterlik algısını etkileyen önemli kaynaklar olduğu anlaşılmaktadır. Annenin çalışması ile beraber ekonomik güce dayalı olarak çocuğa sunulan imkânlar artabilir. Babanın yanı sıra annenin de bir işte çalışıyor olması, aileye ekonomik olarak katkı sağlamaktadır. Böylece sosyo-ekonomik durumu daha iyi olan ailelerin çocukları için yaratıcılıklarını geliştirecek uygun uyarıcı materyaller ve ortamın sağlanması konusunda daha avantajlı oldukları söylenebilir. Olanakların artmasına bağlı olarak bu durum çalışan anneye sahip çocukların öz yeterliği ve yaratıcılığını olumlu yönde etkilemiş olabilir. Ayrıca, anneler iş yaşamındaki başarı ve faaliyetleri ile çocuğa rol model olacağından aynı zamanda onların öz yeterlik algılarının yükselmesinde de dolaylı bir etkili oluşturmuş olabilir.

Araştırma sonucunda, babası üniversite ve lise mezunu olan öğrenciler ile babası ilköğretim mezunu öğrenciler arasında anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın eğitim düzeyi lise ve üniversite olan babalara sahip öğrenciler lehine olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin baba eğitim seviyesi yükseldikçe öğrencilerin öz yeterliklerinin de yükseldiği söylenebilir. Tuncer Şener (2021), yaptığı çalışmada öğrencilerin toplumsal kaynakları sıralamadaki öz yeterlik, akademik başarıdaki öz yeterlik ve öz zorlama yeterliği alt boyutlarından aldıkları puanlarda baba eğitim durumu yüksek olanlar lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. İlgili alan yazında benzer sonuçlara ulaşılan çalışmalar yer almaktadır (Demir, 2011; Fırat Durdukoca, 2010; Koç ve Arslan, 2017). Ulaşılan sonucun aksine baba eğitim durumunun öğrencilerin öz yeterliğini etkilemediği

sonucuna ulaşılan çalışmalar da bulunmaktadır (Aktürk ve Aylaz, 2013; Gülli, 2020; Yıldırım, 2018).

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcılık düzeylerinin baba eğitim durumuna göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Akıllı (2012), Yıldız ve diğerleri (2011) ile Zeytun (2010) da öğretmen adayı olan öğrencilerle yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin yaratıcılık puanları ile baba eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını saptamışlardır. Bu sonuçlar araştırmayı destekler niteliktedir. Araştırmanın bu sonucunun aksine baba eğitim seviyesi yüksek olan öğrencilerin yaratıcılıklarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılan çalışmalar da bulunmaktadır (Ayan, 2017; Can Yaşar ve Aral, 2011; Çeliköz, 2017; Karasulu Kavuncuoğlu, 2019; Mangır ve Çağatay Aral, 1991; Öztunç, 1999; Yıldırım, 2006). Çocuklardaki yaratıcılığın geliştirilmesi için ev ortamında çocukların özgürce kendilerini ifade etmeleri, yeni fikirler üretmesi konusunda cesaretlendirilmesi ve etkili iletişimin kurulması gerekmektedir. Bu nedenle çocukların yaratıcılıklarını etkileyen durumun babanın eğitim seviyesinden çok babanın çocuklara karşı nasıl bir tutum için olduğunun daha önemli olduğu söylenebilir.

Araştırmanın sonucunda babası kamu ve özel sektörde, esnaf ve işçi olan çocukların öz yeterliklerinin, babası çalışmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazında, babası bir işte çalışan öğrencilerin çalışmayan öğrencilere göre daha yüksek öz yeterliğe sahip olduğu sonucuna ulaşılan çalışmalar bulunmaktadır (Arulmani, Laar ve Easton, 2001). Araştırmada ulaşılan sonucun aksine baba mesleğinin öğrencilerin öz yeterliği üzerinde bir etkiye sahip olmadığı tespit edilen çalışmalar da yer almaktadır (Biçer, 2009; Çetin, 2007). Çalışan babaların iş yaşamlarında göstermiş oldukları başarılar ile olumlu rol model olmaları çocukların öz yeterlik algılarını arttırmış olabilir. Babası çalışan çocukların, çalışmayan babaya sahip olan çocuklara göre daha iyi

sosyo-ekonomik şartlarda olması beklenir. Çocuklara sunulan imkânların iyi olması, onlara zengin yaşantılar sunulması, çocukların öz yeterlik algılarını olumlu yönde etkileyebilir.

Araştırmanın sonucunda öğrencilerinin yaratıcılık düzeylerinin babanın mesleğine göre değişmediği görülmüştür. Zeytun (2010), Ercivan Zencirci (2008), Çetingöz (2002) tarafından yapılan çalışma sonuçlarında da üniversite öğrencilerinin yaratıcılık düzeyleri ve baba mesleği arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Araştırma sonucundan farklı olarak Mangır ve Çağatay Aral (1991), babanın çalışma durumunun yaratıcılıkta etkili olduğunu ve babası işsiz olan çocukların yaratıcılıklarının, babaları çalışan çocuklara göre daha düşük olduğunu belirlemişlerdir. Demir(2011), Çakmak (2005) ve Çeliköz (2017), yaptıkları çalışmalarda, babası memur olan çocukların yaratıcılıklarının babası diğer meslek grubundan olan çocuklara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin toplam öz yeterlik puanları ile toplam yaratıcılık puanları arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre öğrencilerin öz yeterlik düzeyleri arttıkça yaratıcılık düzeylerinin de arttığı söylenebilir. Alan yazında belirli bir alana yönelik öz yeterlik ve yaratıcılık arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla çalışmalar yapılmıştır. Demir (2011), ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile yazma öz yeterlik algılarını karşılaştırmış araştırma sonucunda; yazma öz yeterliği yüksek olan öğrencilerin çoğunlukla yaratıcı yazma becerilerinin de iyi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aydın Güç ve Keskin'in (2021), çalışmasında 6. sınıf öğrencilerinin kurdukları problemlerin orijinallik, esneklik puanları ile problem kurma öz yeterlik puanları arasında pozitif yönde anlamlı ve düşük seviyede bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ercivan Zencirci (2008), görsel sanatlar öğretmeni

adaylarının, özgün baskının yaratıcı düşünme becerileri ve öz yeterlik algısı arasında düşük düzeyde bir ilişkisinin olduğunu belirlemiştir.

Elde edilen sonuçlardan, öz yeterlik algısı yüksek bireylerin sahip olduğu özellikler ile yaratıcı bireylerin sahip olduğu özelliklerin benzer olduğu görülmektedir. Birey ne kadar yaratıcı olursa olsun yaratıcılığını ortaya koyabilmesi için sahip olduğu yeteneklere güvenmesi ve durum karşısında sahip olması gereken yeterliğe sahip olduğuna inanması gerekmektedir. Bir başka deyişle öz yeterlik algısının da yüksek olması gerekir. Bundan dolayı öğrencinin öz yeterlik algısının yüksek olması öğrencinin yaratıcılığını keşfedip geliştirmesine de katkı sağlayarak yaratıcılığını arttırdığı söylenebilir.

Öneriler

1. Araştırma sonucunda, öğrencilerin algıladıkları öz yeterlik toplam puanlarının anne ve baba eğitim düzeyi arttıkça yükseldiği görülmüştür. Bu doğrultuda eğitim düzeyi düşük olan ailelere çocuklarda öz yeterlik inancının önemi ve gelişimi konusunda bilinçlendirme seminerleri verilebilir.
2. Araştırmada, öğrencilerin yaratıcılık düzeylerinin ortalamanın altında olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaratıcılıklarını arttırmak için aileler ve öğretmenlere öğrencilerin yaratıcılıklarını destekleyecek imkânları sağlayacak uygulamalara yer verilmeli, öğrencilerin yaratıcılıkları geliştirecek etkinlikler yapmalı ve zengin uyarıcı ortamlar sunulmalıdır.
3. Öğrencilerin öz yeterlikleri ve yaratıcılıkları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaratıcılık düzeylerini yükseltmek için onların öz yeterliklerinin de geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması yaratıcılıklarını da olumlu yönde etkileyecektir.

4. Gelecekte yapılacak çalışmalarda ilkokul öğrencilerinin öz yeterlik inançları ve yaratıcılık düzeylerini etkileyen nedenlerini daha derinlemesine inceleme olanağı sağlayabilmek için Online Seslifoto (OSF), Online Yorumlayıcı Fenomonolojik Analiz (OYFA) ya da Topluluk Temelli Katılımlı Araştırma (TeTKA) gibi nitel araştırma yöntemleri kullanılabilir (Dari, Chan ve Del Re, 2021; Tanhan, 2020). Araştırmacılar bunları yaparken Topluluk Temelli Katılımlı Araştırma (TeTKA) perspektifinden ilkokul öğrencilerinin ve gerekirse bu çocukların anne baba ve öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile yaratıcılıklarını OSF, OYFA ve TeTKA ile inceleyebilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi:

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek/Finans Bilgileri:

Bu araştırma Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından (SYL-2020-12665) desteklenmiştir.

Etik Kurul Kararı:

Araştırma için Çukurova Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Alanında Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 15.10.2020 tarih ve 95704281-604.02.02 karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Akar, C. ve Özber, M. (2018). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazma öz yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 2(1),75-89.
- Akbaş, A. ve Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi öz yeterlik inançlarının cinsiyet, öğrenim türü ve üniversitelerine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 98-110.
- Akbulut, E. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin öz yeterlik inançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 24–33.
- Akıllı, N. (2012). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ve yaratıcılık düzeylerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Aktürk, Ü. ve Aylaz, R. (2013). Bir ilköğretim okulundaki öğrencilerin öz yeterlilik düzeyleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 6(4),177-183.
- Anagün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z. ve Yaşar, S. (2016). Öğretmen adaylarına yönelik 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 160-175.
- Arulmani, G., Laar, D. V. & Easton, S. (2001). Career planning orientations of disadvantaged high school boys: a study of socioeconomic and social cognitive variables. *Journal of The Indian Academy of Applied Psychology*, 27(1–2), 7–17.
- Ay, Ö. (2011). *Ortaöğretim öğrencilerinin mizah tarzları ve yaratıcılık düzeylerinin yaşam doyum düzeylerini açıklayıcı rolü*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

- Ayan, B. E. (2017). *Okul öncesi ve ilkokul öğretmenlerinin yaratıcılığa ilişkin görüşleri ile öğrencilerinin yaratıcılık performansları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış yüksek lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Aydın Güç, F. ve Keskin, S. (2021). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin problem kurma yaratıcılıkları ve problem kurma öz yeterlikleri ile problem kurma yaratıcılıkları arasındaki ilişki. *Journal of Computer and Education Research*, 9(17), 145-176.
- Baer, J. & Kaufman, J. C. (2008). Gender differences in creativity. *The Journal of Creative Behavior*, 42(2), 75-105.
- Bakaç, E. (2015). Öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersine yönelik tutumları, yaratıcılık algıları ve öz-yeterlik inançları arasındaki ilişki. Doktora tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Berkant, H. G. ve Ekici, G. (2007). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretiminde öğretmen öz-yeterlik inanç düzeyleri ile zekâ türleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 113-132.
- Biçer, E. (2009). *Parçalanmış ve tam aileye sahip ergenlerin atılganlık ve sosyal yetkinlik beklenti düzeylerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Bolat, E. (2019). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ile yazma öz yeterlilikleri arasındaki ilişki: Iğdır ili örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.

- Can Yaşar, M. ve Aral, N. (2011). Altı yaş çocuklarının yaratıcı düşünme becerilerine sosyo-ekonomik düzey ve anne baba öğrenim düzeyinin etkisinin incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim*, 4(1), 137-145.
- Canpolat, A. M. ve Çetinkalp, Z. K. (2011). İlköğretim II. kademe öğrenci-sporcuların başarı algısı ve öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(1), 14–19.
- Çakmak, A. (2005). *Anasınıfına devam eden altı yaşındaki köy ve kent çocuklarının yaratıcılıklarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Kırıkkale örneği*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çeliköz, N. (2017). Okul öncesi dönem 5-6 yaş çocuklarının yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi. *Yıldız Journal of Educational Research*, 2(1), 1-25.
- Çetin, B. (2007). *Yeni ilköğretim programı uygulamalarının ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin çalışma alışkanlıkları ile öz-yeterliliklerine etkisi ve öğrencilerin program hakkındaki görüşleri*. Yayımlanmamış doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çetin, B. (2009). Çocuklar için öz-yeterlik ölçeğinin Türkçe' ye uyarlaması. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(I-II), 1-13.
- Çetingöz, D. (2002). *Okulöncesi eğitimi öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişiminin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çoban, S. (1999). *Yöneticilerin yaratıcılık düzeyleri ile liderlik tarzları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dari, T., Chan, C., & Del Re, J. (2021). Integrating culturally responsive group work in schools to foster the development of career aspirations among

marginalized youth. *Journal for Specialists in Group Work*, 46(1), 75–89.

<https://doi.org/10.1080/01933922.2020.1856255>

- Demir, T. (2011). *İlköğretim öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile yazma öz yeterlik algısı ve başarı amaç yönelimi türleri ilişkisinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dilek, A. N. (2013). *Sosyo-kültürel özelliklerin yaratıcı düşünmeye etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Erbay, F. ve Çağdaş, A. (2007). Annelere ilişkin bazı değişkenlerin 5-6 yaş çocuklarının yaratıcı düşüncelerine etkisi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 58-79.
- Ercivan Zencirci, D. (2008). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarında özgün baskının yaratıcı düşünme becerileri ve öz-yeterlik algısı üzerindeki yansıması. Doktora tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Eyüboğlu, E. (2012). *Spor yapan ve yapmayan 12-14 yaş arası ergenlerin öz yeterlik düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Fırat Durdukoca, Ş. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(1), 69-77.
- Gizir Ergen, Z. ve Köksal Akyol, A. (2012). Anaokuluna devam eden çocukların yaratıcılıklarının incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 5(2), 156-170.
- Gönen, M., Çiçekler, C.Y, Akyüz, E., Arslan, A.Ç. ve Baydemir, G. (2011). 5 yaşındaki çocukların yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 1185-1195.

- Güllü, G. (2020). İlkokul öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri ile yazma öz yeterlik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel İrade Algı Çerçevesi ile Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karasulu Kavuncuoğlu, M. (2019). *60-72 aylık çocukların yaratıcılık düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karip, E. (2005). İlköğretim 1–5. sınıf programları tanıtım el kitabı. Ankara: TC MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Kırıçoğlu, O. (2002). *Sanatta Eğitim* (2. baskı). Ankara: Pagem yayınları.
- Kocabey, İ. (2019). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcılık ve akademik başarı düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Koç, C. ve Arslan, A. (2017). Ortaokul öğrencilerinin akademik öz yeterlik algıları ve okuma stratejileri bilişüstü farkındalıkları. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 745-778.
- Koç, H. (2021). *İlkokul öğrencilerinin yaratıcılık öz yeterlik algılarına anne-baba ve öğretmen tutumlarının etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
- Kuçlu, E. (2019). *Altı - on yaş arasındaki öğrencilerin yaratıcılık düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Mangır, M. ve Çağatay Aral, N. (1991). Alt ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki dokuz yaş çocuklarının yaratıcılıklarını etkileyen bazı faktörlerin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 15(79), 10-20.

- Netz, Y. & Raviv, S. (2004). Age differences in motivational orientation toward physical activity: an application of social- cognitive theory. *The Journal of psychology*, 138(1), 35–48.
- Oğuz, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(2), 15-28.
- Ökten, İ. (2005). *İlköğretim I. kademe öğrencilerinin resim–iş derslerindeki yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi ve bu öğrencilere uygulanabilecek yaratıcı etkinlikler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Öncü, T. (2000). Anasınıfı (6 yaş) düzeyindeki çocukların şekilsel yaratıcılıklarının cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılması. *DTCF Dergisi*, 40(1-2), 25-34.
- Özkan, G. (2019). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin matematik öz-yeterlik düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Öztunç, M. (1999). *Ailenin çocukların yaratıcı düşünme yeteneği üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Sezgin, E. (2004). *Okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocukların yaratıcı düşüncelerine çeşitli değişkenlerin etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Sıdar, R. (2011). *Bilim sanat merkezinde okuyan öğrencilerin yaratıcılıklarının problem çözme becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Sungur, N. (1997). *Yaratıcı Düşünce*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Tanhan, A. (2020). COVID-19 sürecinde Online Seslifoto (OSF) yöntemiyle biyopsikososyal manevi ve ekonomik meseleleri ve genel iyi oluş

- düzeyini ele almak: OSF'nin Türkçeye uyarlanması. *Turkish Studies*, 15(4), 1029-1086. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.44451>
- Tedik, G. (2013). İlkokul 4. sınıfta uygulanan yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin yaratıcılık becerisine etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Telef, B. B. ve Karaca, R. (2011). Ergenlerin öz-yeterliklerinin ve psikolojik semptomlarının incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 499-518.
- Tuncer Şener, Ö. (2021) *İlkokul öğrencilerinin öz yeterlik seviyeleri ve öz yeterlik seviyelerine etki eden faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Turki, J. ve Al-Qaisy, L. M. (2012), Adjusted problems and self-efficacy among gifted students in salt pioneer center. *International Journal of*
- Vardarlı, G. (2005). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin genel özyeterlik düzeylerinin yordanması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık ve yaratıcı düşünme: Tüm boyutları ve paydaşlarıyla kapsayıcı bir derleme çalışması. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(25), 3874-3915.
- Yıldırım, B. (2006). *Öğretmenlerin yaratıcılığa bakış açısı ve anasınıfı çocuklarının yaratıcılık düzeylerinin, öğretmenin yaratıcılık düzeyine göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, D., D. (2018). *10-14 yaş ergenlerin öz yeterlik düzeyinin anksiyete duyarlılığı ve ebeveyn tutumu ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Yıldız, L., Zırhoğlu, G., Yalçınkaya, M. ve Güven, S.,(2011). Beden eğitimi öğretmen adaylarının yaratıcılık ve problem çözme becerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 189-198.
- Yılmaz, E., Yiğit, R. ve Kaşaracı, İ. (2012). İlköğretim öğrencilerinin öz yeterlilik düzeylerinin akademik başarı ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,23, 31-388.
- Zeytun, S. (2010). *Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcılık ve problem çözme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Creativity; It is an important skill for an individual to keep up with the changing and developing world, to produce solutions to problems and to create new products. In the age we live in, societies need creative individuals to keep up with and catch up with change. Although arrangements have been made according to the cognitive and constructivist approach in the education program implemented in our country since the 2005-2006 academic year, the education and training environments are not qualified to reveal the creativity of the students and support their creativity. Determining the creativity levels of students; is very important in terms of determining the situation of creativity in schools.

Since creativity is often a demanding activity that takes effort and time, it is necessary to be patient in the face of obstacles. Individuals' self-efficacy beliefs are also an important factor in discovering and developing creativity; because patience and persistence are important factors in the emergence and development of creativity (Aydın Güç and Keskin, 2021). The individual's belief in being successful in the face of a problem is explained by the concept of self-efficacy. Bandura (1977) defined self-efficacy as "the individual's belief in how competent one's own is to do a job". According to Bandura (1997), being successful is not just about having the skills necessary for a job. In addition, he stated that the acquired skills should be used actively and confidently (Cited in., Berkant & Ekici, 2007). In this case, it is inevitable that the low self-efficacy

perceptions of the students will affect their creativity. Hence, examining students' self-efficacy perceptions and creativity will support the studies of educators and researchers to develop self-efficacy and creativity. In this context, it is expected that determining the self-efficacy beliefs and creativity of primary school 4th grade students will contribute to educators and other researchers. At the same time, the study is important in terms of revealing how socio-demographic characteristics affect children's self-efficacy beliefs and creativity.

Since the creative individual and the individuals with high self-efficacy have common characteristics, it has gained importance how creativity and self-efficacy are related to each other. The purpose of this research is to examine the relationship between primary school 4th grade students' self-efficacy beliefs and creativity levels and to determine whether students' self-efficacy beliefs and creativity levels differ according to demographic variables.

Method

This research is a descriptive study in the relational screening model, which aims to determine the relationship between the perceived self-efficacy and creativity levels of primary school 4th grade students and socio-demographic variables. The universe of the research consists of 4th grade students studying in primary schools in Adana during the 2020-2021 academic year. The sample was selected by stratified sampling method among the students attending primary schools in the central districts of Adana province during the year the research was conducted. It consists of 289 primary school fourth grade students, 149 of whom are girls and 140 are boys.

Findings (Results)

As a result of the research, it was determined that the total self-efficacy levels of the 4th grade primary school students were high and their creativity was below the average. It has been determined that female students have higher self-efficacy than male students. It was concluded that as the maternal education level of the students increased, the general self-efficacy perceptions of the students also increased. When compared in terms of mother's occupation variable; It has been observed that the self-efficacy of those whose mothers work in the private sector is higher than the self-efficacy of those whose mothers are housewives. As a result of the research, it was seen that as the education level of the father increased, the self-efficacy of the students also increased. When compared in terms of father's occupation variable, it was determined that students whose fathers did not work had lower self-efficacy.

The creativity of primary school 4th grade students; It was observed that it did not change according to gender, parental education level and father's profession. It has been determined that the creativity of the students whose mothers work in the private sector is higher. It was observed that there was a low, positive and significant relationship between the students' total self-efficacy scores and their total creativity scores.

Conclusion and Discussion

As a result of the research, it was found that the total self-efficacy levels of primary school 4th grade students were high. In other studies conducted to determine the self-efficacy of primary school students in different fields, it was concluded that students' self-efficacy is high. As a result of the research, it was concluded that the gender variable did not affect creativity. In the literature, it is seen that gender is not a significant variable for creativity.

According to the findings obtained from the research, it was concluded that both the self-efficacy and creativity of the children of mothers working in the private sector were higher than the mothers who were in other occupational groups and did not work. It is expected that the opportunities offered to the child when the mother is working will be better than the children whose mother is not working, and this will positively affect their self-efficacy and creativity. According to the father's occupation variable, the self-efficacy of the children whose fathers did not work was lower than the others. It can be said that the achievements of parents in their business life and the presentation of positive role models increase the self-efficacy perceptions of children.

According to the results of the research, it can be said that as primary school 4th grade students' self-efficacy levels increase, their creativity levels also increase. In order for the individual to show his creativity, he must trust his abilities and believe that he has the necessary competence. In other words, the perception of self-efficacy should also be high. Therefore, the high self-efficacy of the student will contribute to the discovery and development of creativity.